

EESTI PÕLLUMAJANDUSE AKADEEMIA

METOODILINE JUHEND

POLIITILISE ÕKONOOMIA (KOMMUNISTLIKU TOOTMISVIISI) SEMINARIÕPPUSTEKS

KOOSTATUD 110-TUNNILISE PROGRAMMI JÄRGI

TARTU 1966

Metoodiline juhend...

EESTI PÕLLUMAJANDUSE AKADEEMIA

METOODILINE JUHEND

POLIITILISE ÕKONOOMIA
(KOMMUNISTLIKU TOOTMISVIISI)
SEMINARIÕPPUSTEKS

KOOSTATUD 110-TUNNILISE PROGRAMMI JÄRGI

TARTU 1966

Эстонская сельскохозяйственная академия
г. Тарту, ул. Рийа, 12
МЕТОДИЧЕСКОЕ ПОСОБИЕ К ПРОВЕДЕНИЮ СЕМИНАРСКИХ ЗАНЯТИЙ
ПО ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИИ
(коммунистический способ производства)
Составлено по программе на 110 часов
На эстонском языке

Eesti Põllumajanduse Akadeemia poliitilise ökonoomia kateedri
poolt läbi arutatud ja heaks kiidetud.

F₂

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

72470

Poliitilise ökonomia (kommunistliku tootmisviisi) seminarid toimuvad põhiliselt referaatide ja sõnavõttude meetodil. Referaatide koostamiseks vajalik kirjandus ja põhiprobleemid, millele referaat ja sõnavõttud peavad vastuse andma, on esitatud käesolevas juhendis. Täpsemaid nõuandeid ja juhendeid antakse üliõpilastele kas jooksvalt või enne seminari toimuvates konsultatsioonides iga teema kohta eraldi (nii kirjanduse kui ka referaatide ülesehitamise osas).

On loomulik, et kõiki käesolevas juhendis esitatud probleeme pole võimalik aja piiratuse tõttu seminaridel läbi arutada. Seepärast määrab iga seminare juhendav õppejõud iseseisvalt kindlaks ja teeb üliõpilastele õigeaegselt teatavaks need küsimused, mis tulevad üksikasjalikule arutamisele vastavas seminarirühmas. Küsimuste valikul tuleb arvestada nende raskust, kirjanduse olemasolu nende kohta, probleemide käsitlemise ulatust loengutel, teaduskonna või osakonna spetsiifikat jne. See moodus võimaldab käsitleda ainet loovamalt, ka saavad üliõpilased näidata rohkem omapoolset initsiatiivi. Kuid seejuures kehtib kindel nõue, et kõik poliitilise ökonomia põhiprobleemid leiaksid loengutel ja seminaridel igakülgset selgitamist.

Metoodilises juhendis antud lisakirjanduse hulgast valitakse vastavalt seminarides käsitletavatele küsimustele välja just need allikad, mis pakuvad selleks vajalikku lisamaterjali kõige enam.

Käesolevas juhendis esitatud kirjanduse läbitöötamisel kehtivad järgmised põhimõtted.

1. Seminari kava lõpul antud kirjandus (täpsemalt kohustuslik kirjandus) kuulub läbitöötamisele kõigi üliõpilaste poolt, sest selle tundmist kontrollitakse seminaridel, arvestustel ja eksamitel. Kirjanduse konspekterimine ei ole obligatoorne, kuid on soovitatav, et üliõpilased teeksid kirjanduse kohta endile märkmeid. Eriti vajalik on see siis, kui kasutatakse raamatukogule, õppekabinetile jne. kuuluvat kirjandust.

2. Kogu lisakirjandus ei kuulu kohustuslikus korras üliõpilaste poolt läbitöötamisele. Küll aga kehtib nõue, et igas seminarirühmas oleks tingimata 1-2 üliõpilast, kes on lugenud lisakirjanduse loetelus antud üht või teist allikat ning on võimelised neis käsitletud küsimusi selgitama seminaridel, andma nende kohta omapoolseid hinnanguid jne.

Sama põhimõtte kehtib ka metoodilises juhendis soovitatud ilukirjanduse osas. Ilukirjanduse baasil võib samuti sõra võtta, et selgitada neis käsitletud majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö seaduspärasusi auditooriumile.

Nii on võimalik seminari plaanis olevaid küsimusi käsitleda huvitavamalt ja mitmekülgsemalt.

Referaadi koostamisel ja ettekandmisel on tarvis silmarpidada järgmist.

1. Referaat ei tohi olla laialivalguv. Seepärast ei ole soovitatav võtta referaadis käsitlemisele palju küsimusi. On otstarbekas piirduda ainult 1-2 küsimusega, kuid teha seda võimalikult põhjalikumalt.

2. Referaat ei tohi korrata seda, mida on juba loengutel käsitletud.

3. Referaat peab tõstatama uusi probleeme. Seejuures on oluline, et referent annaks käsitletu kohta oma seisukohad.

Referaadi ärakuulamisele järgneb arutelu, mis algab kas küsimuste esitamisega referendile või oponentide sõnavõttudega. Referaadi arutamises peaks osa võtma kas kogu auditoorium või valdav osa sellest. Seepärast näib, et alati pole tarvis määrata kindlaid oponente. Oponeerimise ja arutelu ülesandeks on anda hinnang referaadi ideelis-teoreetilise taseme, selle ülesehituse ja ettekande vormi kohta, samuti referaadis käsitletud probleemide süvendamine ja edasiarendamine.

Hea pole selline seminar, kus ei esitata küsimusi refe-

rendile ja kus oponentidel ning sõnavõtjatel pole eri arvamusi. Seepärast ei tule kellelgi karta oma isikliku arvamuse avaldamist seminaril käsitletavate küsimuste kohta.

Mida elavam diskussioon õiges suunas toimub, seda paremini on referent oma ülesandega toime tulnud. Ta on pannud auditooriumi mõtlema ja kaasa elama. See on põhiliseks kriteeriumiks hinnangu andmisel seminaris sisulisele küljele.

Seminar täidab igati oma ülesande ainult siis, kui kõik üliõpilased võtavad selle tööst aktiivselt osa kas referendile küsimuste esitamise, oponentimise või sõnavõtte vormis. Seepärast on tarvis kõigil üliõpilastel igaks seminariks valmistuda põhjalikult.

Referaatides ja sõnavõtetes käsitletavaid küsimusi tuleb võimaluse korral orgaaniliselt siduda kaasaegse rahvusvahelise olukorra, kommunismi laiahaardelise ülesehitustöö praktika ja meie ees seisvate majanduslike ja kultuuriliste ülesannetega. Kesksel kohal peab seminarides olema igasuguste kodanlike ja väikekodanlike, reformistlike ja revisionistlike "teooriate" ning dogmatismi kriitika.

Seminaride huvitavamaks, loominguliseks aruteluks muutmise eesmärgil on tarvis laialdaselt kasutada nii referaatides kui ka sõnavõtetes illustreerivat materjali, mida võib leida näitlikest õppevahenditest, ilukirjandusest, filmidest, statistilistest kogumikest, majandusteaduslikes ajakirjades ja ajalehtedes avaldatud artiklitest jm. Täiendavat kirjandust võib üliõpilane valida iseseisvalt, olenevalt referaadi teemast. Suurt abi pakuvad selles suhtes ajakirjad "Коммунист", "Вопросы экономики", "Политическое самообразование", "Экономические науки", "Плановое хозяйство", "Проблемы мира и социализма", "Мировая экономика и международные отношения", "Вестник статистики", "Экономика сельского хозяйства", "Социалистический труд", "Экономика и математические методы", "Новые книги за рубежом по общественным наукам", "Eesti Kommunist", "Sotsialistlik Põllumajandus", "Техника ja Tootmine", "Küsimused ja Vastused", ajalehed "Правда", "Известия", "Экономическая газета", "Сельская жизнь", "Rahva Hääl", "Edasi" jt. Üldreeglina pole eespool märgitud perioodilistes väljaannetes avaldatud artikleid eraldi käesoleva meetodilise ju-

hendi lisakirjanduse loetelus näidatud. Erandi moodustavad ainult need artiklid, mis on tarvilikud teatud küsimuste käsitlemiseks referaatides.

Referendid, oponendid ja sõnavõtjad peaksid esinemisel kasutama nende poolt käsitletavate küsimuste kohta olemasolevaid näitlikke vahendeid. Soovitav on tähtsamate andmete, skeemide jne. esitamine tahvlil. Nii toimides on sõnavõtjail võimalik oma seisukohti paremini selgitada, auditooriumil aga kergem neid jälgida. Seminarid peavad õpetama üliõpilasi oma seisukohti õigesti argumenteerima.

Seminaride ülesandeks on ka arendada üliõpilaste esinemisuskust. Seepärast tuleb eelistada referentide, oponentide ja sõnavõtjate vaba esinemist. Muidugi ei tohi ohvriks tuua esinemise sisu. Iga sõnavõtt olgu sisutihe, esinemise viis korrektne.

Sel eesmärgil on edaspidi tarvis julgemini ja laialdasemalt kasutada eelkõige referaatide tekstivaba esitamist. See on üheks võimalikuks teeks, mis annab üliõpilastele esinamiseks vajalikke kogemusi, aitab neid tulevaseks tööks ette valmistada mitte ainult kui tublisid spetsialiste, vaid ka kui organisaatoreid-ühiskonnategelasi, kes peavad oskama rahva ees hästi esineda.

Tähtsaks ülesandeks on seminariks ettenähtud aja õige kasutamine. Praegu, mil seminarid toimuvad kahetunnilistena, pole otstarbekas referaadi ajaline kestus üle 15 minuti. Vastasel korral ei jää aega diskussiooniks. Samuti tuleb hoiduda vastava seminari teemasse mittekuuluvate küsimuste arutamisest või takerdumisest pisiküsimustesse, mistõttu mõned tähtsamad probleemid võivad jääda kas üldse selgitamata või tehakse seda pinnaliselt.

On soovitatav, et üliõpilased teeksid tähtsamates küsimustes seminari käigus märkmeid. Need on vajalikud aine põhjalikuks omandamiseks. Seminaride senine praktika kinnitab, et nendel üliõpilastel, kes niisuguseid märkmeid ei tee, on olnud hiljem raskusi seminaridel käsitletud probleemide analüüsimisega eksameil.

Üliõpilased, kes võtavad seminaridest regulaarselt osa ja töötavad seal aktiivselt (aktiivsuse all ei tule mõista

teisejärguliste, samuti seminari plaani mittekuuluvate küsimuste tõstatamist) ning kel on nõutavad teadmised aineksest, saavad seminaride arvestuse jooksva töö käigus. Üliõpilased, kes aga ei võta seminaridest regulaarselt osa, ei tööta seal küllalt aktiivselt või kellel puuduvad vajalikud teadmised, ei pääse enne eksamile, samuti arvestusele (nendes osakondades, kus vastavalt õppeplaanile on ette nähtud arvestuste sooritamise), kui nad on likvideerinud oma võlgnevuse.

Kasutades kõiki eespool toodud vahendeid ja võimalusi, muudame poliitilise ökonomia seminarid efektiivseks õppekasvatustöö vormiks.

13. t e e m a. SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU MAJANDUSLIKUD SEADUSPÄRASUSED

I s e m i n a r

1. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku majanduslikud eeldused.
2. Sotsialismile ülemineku üldised majanduslikud seaduspärasused ja sotsialistliku majanduse ehitamise iseärasused eri maades. Sotsialismile ülemineku kodanlike, reformistlike ja dogmaatiliste kontseptsioonide kriitika.
3. Põhiliste tootmisvahendite sotsialistlik ühiskonnastamine ja selle iseärasused: a) NSV Liidus, b) Euroopa ja c) Aasia rahvademokraatiamaades.
4. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu majandussektorid. Riigikapitalism sotsialismile ülemineku perioodid.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise paratamatus:

- a) miks ei saa rajada sotsialistlikku majandust väikekaubatootmise säilimise tingimustes?
- b) milliste majandusseaduste toimest tuleneb põllumajanduse kooperaerimise paratamatus?

- c) põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise objektiivsed eeldused;
- d) revisionismi kriitika põllumajanduse koopereerimise küsimuses.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Lenini kooperatsiooniplaan ja selle rakendamise iseärasused:
 - a) NSV Liidus, b) Euroopa ja c) Aasia rahvademokraatiamaades.
2. Põllumajanduse koopereerimine Eesti NSV-s.
3. Sotsialismi materiaal-tehnilise baasi loomise vajalikkus.
4. Kas sotsialistlik industrialiseerimine on kõigi maade jaoks üldine seaduspärane?
5. Mille poolest erineb sotsialistlik industrialiseerimine kapitalistlikust industrialiseerimisest: a) allikate, b) meetodi ja c) tagajärgede osas?
6. Töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmise tähtsus sotsialistliku majanduse ehitamisel.

K i r j a n d u s

- K. M a r x, Gotha programmi kriitika, IV ptk. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd. Tallinn, 1960.
- V. I. L e n i n, Majandus ja poliitika proletariaadi diktaatori ajajärgul. Teosed, 30. kd.
- V. I. L e n i n, Toitlusemaksust. Teosed, 32. kd.
- V. I. L e n i n, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
1957. ja 1960. aastal Moskvast toimunud kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamiste dokumendid. Tallinn, 1964, lk. 10-13, 27-40.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, esimene osa, I ja II ptk.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Neljas ümbertöötatud ja täiendatud väljaanne. Tallinn, 1963, XVIII-XXI ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964. VIII ptk.

Курс политической экономии в двух томах, том II, социализм.
Москва, 1963.⁺

L i s a k i r j a n d u s

- R. A n t o n s, Agraarsuhted kodanlikus Eestis. Tallinn, 1957.
Eesti küla tänapäev. Tallinn, 1965.
- L. K a a r a m a a, Leninlik kooperatsiooniplaan ja selle rahvusvaheline tähtsus. "Sotsialistlik Põllumajandus" 1960, nr..7.
- 25 aastat Nõukogude Eestit. Statistiline kogumik. Tallinn, 1965⁺⁺.
- V. K r i n a l, Noorte rahvusriikide majanduslikust arengust. Tallinn, 1965.
- V. K r i n a l, Sõpruses ja koostöös. Tallinn, 1964.
- H. K r o o n, V. K o s l o v, Loenguid sotsialismi poliitilisest ökonoomiast I. Tallinn, 1965. (TPI rotaprint.)
- V. M a t i n ja M. B r c n š t e i n. Eesti NSV põllumajanduse kollektiviseerimine ja selle sotsiaalsed ning majanduslikud tulemused. Tallinn, 1959.
- A. M ü ü r i s e p p, Eesti NSV 25-aastane. Tallinn, 1965.
- E. V i n t, Sotsialistliku põllumajanduse arengust Nõukogude Eestis. Põllumajandusökonoomika küsimusi V. Tallinn, 1965.
- Мировая экономика. Краткий справочник пропагандиста. Москва, 1964⁺⁺.
- Мир социализма в цифрах и фактах, 1964 год. Справочник. Москва, 1965.
- Народное хозяйство СССР в 1963 году. Статистический ежегодник. Москва, 1965⁺⁺.

⁺ Seda õpikut soovitatakse Agronoomiateaduskonna põllumajandusliku raamatupidamise ja põllumajanduse ökonoomika osakonna üliõpilastele.

⁺⁺ Neid materjale soovitatakse lisakirjandusena kõigi teemade puhul.

Сельское хозяйство СССР. Статистический сборник. Москва, 1960⁺.

СССР в цифрах в 1964 году. Краткий статистический сборник. Москва, 1965⁺.

I l u k i r j a n d u s

- F. G l a d k o v, Tsement; Energia.
V. L ā c i s, Kaluri poeg.
Jan O t č e n á š e k, Kodanik Brych.
J. R e e d, Kümme päeva, mis vapustasid maailma.
A. S a a r, Inimene otsis õnne.
J. S e m p e r, Punased nelgid.
R. S i r g e, Maa ja rahvas.
M. Š o l o h h o v, Ülesküntud uudismaa.
O. T o o m i n g, Kaksteist aastat.
O. U t t, Poola, tuhandeaastane nooruk.
L. V a h e r, Emajõe jutustus.

N ä i t l i k u d õ p p e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие, издание третье, переработанное. Москва, 1963, lk. 86-107.

14. t e e m a. TOOTMISVAHENDITE SOTSIALISTLIK OMANDUS. SOTSIALISTLIKU RIIGI MAJANDUSLIK OSA

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Sotsialistliku omandi kaks vormi ja nende kasv:

- a) riikliku omandi erinevus kapitalismi ja sotsialismi tingimustes;

⁺ Neid materjale soovitatakse lisakirjandusena kõigi teemade puhul.

- b) kooperatiivse omandi erinevus kapitalismi ja sotsialismi tingimustes;
- c) sotsialistliku omandi kahe vormi kasv NSV Liidus ja riikliku omandi juhtiv osa;
- d) sotsialistliku omandi kahe vormi osatähtsus põllumajanduses;
- e) isiklik omand sotsialismi tingimustes ja selle erinevus eraomandist.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Ühiskondlik omand tootmisvahenditele kui sotsialismi majanduslik alus.
2. Sotsialismi tootmissuhete olemus: omandisuhted, sotsiaalsete gruppide ja jaotussuhted sotsialismi tingimustes.
3. Töö iseloom sotsialistlikus ühiskonnas.
4. Revisionismi kriitika sotsialistliku omandi küsimuses.
5. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastastikune toime sotsialistlikus ühiskonnas.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Sotsialistliku majanduse riikliku juhtimise täiustamine kaasajal:

- a) sotsialistliku riigi majandusliku osa erinevus kapitalistliku riigi omast;
- b) miks sotsialismi tingimustes ei ole võimalik loobuda majanduse riiklikust juhtimisest?
- c) demokraatliku tsentralismi põhimõtte majandusliku juhtimise alal;
- d) majanduse riikliku juhtimise täiustamise vajalikkus ja selleks rakendatud abinõud.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Sotsialismi majandusseaduste iseloom ja selle väärtõlgenduste kriitika.
2. Sotsialistliku riigi majanduspoliitika tuginemine objektivsete majandusseaduste tunnetamisele.
3. Kommunistliku partei ja sotsialistliku riigi majanduspoliitika teaduslikud alused.

4. Sotsialistliku majanduse riikliku juhtimise vormid.
5. Revisionismi kriitika sotsialistliku riigi majandusliku osa küsimuses.

K i r j a n d u s

- K. M a r x ja F. E n g e l s, Kommunistliku partei manifest, II osa. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, I kd. Tallinn, 1957.
- V. I. L e n i n, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 3, III ptk. § 1.
- NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees L. I. Brežnevi kõne NLKP Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965. Tallinn, 1965.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXII-XXIII ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, IX ptk.
- Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, I, III ja IV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- L. K a a r a m a a, Sotsialistliku omandi kahe vormi lähene-
mine ja ühtesulamine ühtseks kommunistlikuks omandiks.
Tartu, 1965. (EPA rotaprint.)
- H. K r o o n ja V. K o s l o v, Loenguid sotsialismi poliitilise-
st ökonomiast I. Tallinn, 1965. (TPI rotaprint.)
- V. T ü r k, Sotsialistliku riigi majanduslik osa. Loenguid
sotsialismi poliitilise ökonomiast II. Tartu, 1964.
(TRÜ rotaprint.)
- A. M. Б и р м а н, Некоторые проблемы науки о социалистическом хозяйствовании. Москва, 1963.
- Л. А. В а а г, Совершенствовать экономические методы управления народным хозяйством. Москва, 1964.
- В. С. Н е м ч и н о в, О дальнейшем совершенствовании планирования и управления народным хозяйством, 2-ое издание. Москва, 1965.

В. В. Н о в о ж и л о в, Закономерности развития системы управления социалистическим хозяйством. "Экономика и математические методы" 1965, № 5.

И. С. М а л ы ш е в, Экономическая наука и хозяйственная практика. Москва, 1964.

А. М. Р у м я н ц е в, О категориях и законах политической экономии коммунистической формации. Москва, 1965.

Д. К. Т р и ф о н о в, Общие экономические законы. Ленинград, 1964, esimene osa.

О. Ш и к, Экономика, Интересы. Политика. Москва, 1964.

Экономическая наука и хозяйственная практика. Экономический ежегодник. Год 1965. Москва, 1965.

I l u k i r j a n d u s

L. L e o n o v, Vene mets.

G. M a r k o v, Maa sool.

G. N i k o l a j e v a, Võitlus teel.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, lk. 108-110.

15. t e e m a. SOTSIALISMI PÕHILINE MAJANDUSSEADUS

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Sotsialistliku tootmise kasv kui töötajate heaolu tõusu alus:

- a) omand tootmisvahenditele kui tootmise saaduste omastamist määrav tegur;
- b) sotsialismi tingimustes sõltub töötajate tarbimise määr otseselt tootmise tasemest;
- c) sotsialistliku tootmise kiire kasvu põhjused;
- d) tootmise ja tarbimise kasvu vastastikune dialektiline sõltuvus sotsialismi tingimustes;

- e) töötajate heaolu sõltuvus põllumajandusliku tootmise tasemest.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Sotsialismi põhilise majandusseaduse sisu. Selle osa sotsialistliku tootmise arengus.
2. Sotsialismi põhilise majandusseaduse vahekorid teiste majandusseadustega.

II s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Vajaliku ja lisatöö ning vajaliku ja lisaprodukti kategooria sotsialistlikus ühiskonnas.
2. Töötajate elatustase kui majanduslik kategooria, seda iseloomustavad näitajad ja eri maade elatustaseme võrdlemise metodoloogilised alused.
3. Töötajate heaolu tõus kui sotsialismi põhilise majandusseaduse avaldusvorm.

K i r j a n d u s

- V. I. L e n i n, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29.kd. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 1, II ptk.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXIII ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, IX ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- V. G a r i n a, Mida annavad rahvale ühiskondlikud tarbimisfondid. Tallinn, 1965.
- N. E r m a n, M. K i t š a t o v a, Tarbimine kommunismile ülemineku perioodil. Tallinn, 1963.
- H. M e t s a, Kommunistliku formatsiooni põhiline majandusseadus üleminekul kommunismile. Loenguid sotsialismi poliitilisest ökonomiast II. Tartu, 1964. (TRÜ rotaprint.)

- A. M ü ü r i s e r p, Eesti NSV 25-aastane. Tallinn, 1965.
- B. P a s s o v, Mis on elatustase? "Küsimused ja Vastused" 1962, nr. 32, lk. 3-12.
- O. S e p r e, H. A a r m a, L. A i s e n s t a d t, U. E l - m i, Toiduainete tarbimise tõus Nõukogude Eestis. "Eesti Kommunist" 1965, nr. 4.
- O. R ü h l e, Brot für sechs Milliarden. Leipzig-Jena-Berlin, 1965.
- Иржи Б е з о у ш к а, Мосиф В и т г а ч и л, Яромир В а л - т е р, Изучение потребления и спроса населения. Москва, 1964.
- Н. С. Л а г у т и н, Проблемы сближения уровня жизни рабочих и колхозников. Москва, 1965.
- И. М а л ы ш е в, Прибавочный продукт в социалистическом обществе. "Политическое самообразование" 1965, № 7.
- Методологические вопросы изучения уровня жизни трудящихся (выпуск II). Москва, 1962.
- Проблемы экономики труда. Москва, 1965, osa "Уровень жизни населения".

I l u k i r j a n d u s

G. N i k o l a j e v a, Võitlus teel.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, lk. 111-117.

16. t e e m a. SOTSIALISTLIKU MAJANDUSE P LAANIPÄRANE ARENDA-
MINE

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Tähtsamad proportsioonid sotsialistlikus rahvamajanduses ja nende muutumine kommunismile üleminekul:

- a) tähtsamad proportsioonid sotsialistlikus rahvamajanduses;
- b) tööstuse ja põllumajanduse proportsioonid sotsialismi tingimustes;
- c) tootmisharudevahelised proportsioonid põllumajanduses;
- d) proportsioonide muutumine ja selle põhjused.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Rahvamajanduse plaanipärase arendamise võimalikkus ja paratamatus sotsialismi tingimustes.
2. Rahvamajanduse plaanipärase arendamise seaduse sisu ja seos teiste majandusseadustega.

I I s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Sotsialistlik planeerimine kui rahvamajanduse plaanipärase arendamise ja teiste majandusseaduste kajastumine majanduspoliitikas.
2. Planeerimise teaduslikud alused, printsiibid ja meetodid.
3. Rahvamajanduse planeerimise täiustamise vajalikkus ja selleks rakendatud abinõud.
4. Planeerimise iseärasused kolhoosides.

K i r j a n d u s

- F. E n g e l s, Anti-Dühring. Tallinn, 1954, kolmas osa, II ptk., lk. 243-247.
- V. I. L e n i n, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd.
- V. I. L e n i n, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29.kd.
- V. I. L e n i n, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 3.
- Põllumajanduse planeerimise praktika muutmisest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 9. märtsist 1955. Tallinn, 1955.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus 20. märtsist 1964 "Jämedatest rikkumistest ja moonutustest kolhoosi- ja sovhoositootmise planeerimise praktikas". "Rahva Hääli", 24. märtsil 1964.

NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees L. I. Brežnevi kõne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965. Tallinn, 1965.

Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXIV ptk.

Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, X ptk.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, I ptk., II ptk. § 1, III ja IV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

V. K o s l o v, Sotsialistliku majanduse plaanipärane arendamine. Loenguid sotsialismi poliitilisest ökonomiast II. Tartu, 1964. (TRU rotaprint.)

M. K o t l i, U. O p e r, I. P e t e r s o n, Elektronarvuti teadust ja rahvamajandust abistamas. Tallinn, 1963.

O. K. A n t o n o v, Для нас и для себя. О совершенствовании показателей планирования социалистического промышленного производства. Москва, 1965.

A. M. Б и р м а н, Некоторые проблемы науки о социалистическом хозяйствовании. Москва, 1963.

Л. М. В о л о д а р с к и й, Статистика и планирование народного хозяйства. Москва, 1964.

Я. П. Г е р ч у к, Границы применения линейного программирования. Москва, 1965.

A. H. К о с ы г и н, Повышение научной обоснованности планов - важнейшая задача плановых органов. "Плановое хозяйство" 1965, № 4.

И. С. М а л ы ш е в, Экономическая наука и хозяйственная практика. Москва, 1964.

В. С. Н е м ч и н о в, О дальнейшем совершенствовании планирования и управления народным хозяйством (2-ое издание). Москва, 1965.

В. В. Н о в о ж и л о в, Закономёрности развития системы управления народным хозяйством. "Экономика и математические методы" 1965, № 5.

Рост общественного производства и пропорции народного хозяйства СССР. Москва, 1962.

Экономисты и математики за круглым столом. Москва, 1965.

Экономическая наука и хозяйственная практика. Экономический ежегодник. Год 1965. Москва, 1965.

I l u k i r j a n d u s

G. M a r k o v, Maa sool.

G. N i k o l a j e v a, Võitlus teel.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, lk. 118-119.

17. t e e m a. ÜHISKONDLIKU TÖÖVILJAKUSE JÄRJEKINDEL KASV SOTSIALISMI TINGIMUSTES

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Tööviljakuse tõus on kõige tähtsam tingimus/uue ühiskonna võiduks:

- a) K. Marx ja V. I. Lenin tööviljakuse tähtsusest;
- b) tööviljakus kapitalismi ja sotsialismi tingimustes;
- c) tööviljakuse tunduva tõstmise vajadus põllumajanduses;
- d) tööviljakuse tõus on tee küllusele.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Ühiskondliku tööviljakuse järjekindla kasvu seaduse sisu. Individuaalse, lokaalse ja ühiskondliku tööviljakuse mõiste.

2. Tööviljakuse kasvu tegurid ja reservid sotsialistlikus majanduses:
 - a) elavtöö kokkuhoiu vormid,
 - b) asjastatud töö kokkuhoiu vormid.
3. Tööviljakuse kasvu sotsiaalsed tagajärjed sotsialistlikus ühiskonnas.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Ühiskondliku tööviljakuse sõltuvus toodangu kvaliteedist:

- a) toodangu kvaliteedi mõiste;
- b) toodangu optimaalne kvaliteet;
- c) toodangu kvaliteedi tõstmise rahvamajanduslik tähtsus;
- d) toodangu kvaliteedi majanduslik stimuleerimine;
- e) tootmise ja tarbimise otsuste seoste tähtsus toodangu kvaliteedi tõstmisele.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Tööjõuressursside kasutamine sotsialismi tingimustes.
2. Tööpäev ja töö intensiivsus sotsialistlikus ühiskonnas.
3. Sotsialistlik töökooperatsioon.
4. Sotsialistlik võistlus, selle vormid ja osa ühiskondliku tootmise arendamisel.
5. Ühiskondlik tööjaotus ja selle vormid sotsialismi tingimustes. Tööjaotuse arenemine kommunismile üleminekul.
6. Moraalsed ja materiaalsed tööstiimulid.

K i r j a n d u s

- V. I. L e n i n, Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26.kd.
V. I. L e n i n, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 229-234.
V. I. L e n i n, Suur algatus. Teosed, 29. kd.
V. I. L e n i n, Töödistsipliinist. Teosed, 30. kd.
V. I. L e n i n, Oktoobrirevolutsiooni neljandaks aastapäevaks. Teosed, 33. kd.
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 1 ja 2.

- NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees L. I. Brežnevi kõne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965. Tallinn, 1965.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXV ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XI ptk.
- Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, I ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- V. K o s l o v, Tööviljakuse sõltuvus kvaliteedist. Tallinn, 1962.
- V. K o s l o v, Ühiskondlik töö sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku tööviljakuse järjekindla kasvu seadus, Tartu, 1961. (EPA rotaprint.)
- V. K o s l o v, Ühiskondliku tööviljakuse järjekindel kasv sotsialismi tingimustes. Loenguid sotsialismi poliitilisest ökonomiast II. Tartu, 1964. (TRÜ rotaprint.)
- V. K o s l o v, A. K a r u, Majanduslik reaülesanne. Tallinn, 1962, lk. 60-66.
- A. K ö ö r n a, Kvaliteet ja stiimul. "Edasi", 6. jaanuaril 1965.
- H. M e t s a, Toodangu optimaalne kvaliteet ja selle stimuleerimine. "Tehnika ja Tootmine" 1965, nr. 4.
- Использование трудовых ресурсов в сельском хозяйстве СССР. Москва, 1964.
- М. Н. Л а п т и н, В. И. Ленин о материальных и моральных стимулах к труду. Москва, 1962.
- В. Д. П а т р у ш е в, Интенсивность труда при социализме. Москва, 1963.
- Проблемы экономики труда. Москва, 1965, osad "Производительность труда" ja "Трудовые ресурсы".
- Г. А. П р у д е н с к и й, Время и труд. Москва, 1964.
- В. С т а р о в с к и й, Производительность общественного труда и проблемы народонаселения. "Известия", 22 мая 1962; "Вестник Академии наук СССР" 1962, № 5, lk. 33-53.

М. С о н и н, Актуальные проблемы использования рабочей силы
в СССР. Москва, 1965.

Д. К. Т р и ф о н о в, Общие экономические законы. Ленинград,
1964, teine osa.

I l u k i r j a n d u s

A. К у з н е т в о в, Legendi järg.

V. К о т љ е т о в, Vennad Jeršovid.

L. Л е о н о в, Vene mets.

A. R õ b a k o v, Autojuhid.

L. V a h e r, Reportaaž Tuhande ja Rõõmu tänavalt.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963,
lk. 120.

18. t e e m a. KAUBATOOTMINE JA RAHA SOTSIALISMI TINGIMUSTES

Referaat (15 min.). Väärtusseaduse toime sotsialistlikus ühis-
konnas:

- a) väärtusseaduse olemus ja selle toime iseärasused sotsialistlikus ühiskonnas;
- b) väärtusseaduse igakülgse kasutamise vajadusest;
- c) väärtusseaduse avaldusvormid tootmis- ja ringlus-
sfääris;
- d) revisionistlikud ja dogmaatilised moonutused väärtus-
seaduse toime kohta sotsialismi tingimustes ja nende
kriitika.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Kaubatootmise vajalikkus ja iseärasused sotsialismi tingi-
mustes.
2. Kauba väärtuse suurus ja selle dünaamika.
3. Kauba tarbimisväärtuse ja väärtuse vastuolu, selle põhju-
sed ja ületamine sotsialismi tingimustes.

4. Raha osa sotsialistlikus majanduses.
5. Kaubalis-rahaliste suhete edasise kindlustamise vajalikkus üleminekul sotsialismilt kommunismile.

K i r j a n d u s

- V. I. L e n i n, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.
V. I. L e n i n, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 2 ja 3.
Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXVI ptk.
Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XIII ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- K. V. O s t r o v i t j a n o v, Kommunismi ehitamine ja kaubalis-rahalised suhted. Tallinn, 1962.
И. С. М а л ы ш е в, Общественный учет труда и цена при социализме. Москва, 1960.
И. С. М а л ы ш е в, Экономическая наука и хозяйственная практика. Москва, 1964.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1961, lk. 113.

19. t e e m a. TÕÕ JÄRGI JAOTAMINE. ÜHISKONDLIKUD TARBIMIS- PONDID

I s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Töö järgi jaotamise seaduse sisu.
2. Töö hulk ja kvaliteet kui sotsialismi majanduslikud kategooriad.

3. Võrdsus ja ebavõrdsus töö tasustamisel sotsialismi tingimustes.
4. Põhjused, mis tingivad muudatusi töö tasustamises.
5. Palga olemus sotsialismi tingimustes. Palgavormid ja -süsteemid ning nende täiustamine.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Nominaaltöötasu, reaaltöötasu ja reaaltulude kategooria sotsialistlikus ühiskonnas:

- a) nominaaltöötasu mõiste ja suurus;
- b) reaaltöötasu mõiste ja reaaltöötasu tõstmise teed;
- c) reaaltulude mõiste ja struktuur;
- d) ühiskondlike tarbimisfondide osa töötajate reaaltulude kujunemisel;
- e) töötajate reaaltulude tõstmise teed kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Töötasu ja töövõljakuse kasvu vahetegur sotsialistlikus ühiskonnas.
2. Töö normeerimise ülesanded ja tariifisüsteem. Töötasu taseme erinevuste järkjärguline vähendamine.

III s e m i n a r

Referaat (15 min.). Kolhoosnikute isiklik materiaalne huvitus oma töö tulemustest:

- a) materiaalse huvitatuse printsiibi olemus;
- b) materiaalse huvitatuse printsiip kolhoositootmise arengu mitmesugustel etappidel;
- c) rahaline töötasu kolhoosides ja selle erinevus võrreldes normipäevatasuga;
- d) rahalise töötasu olemus kolhoosides ja erinevused palgast riiklikus sektoris;
- e) lisatasu kasutamisest kaasajal;
- f) aja- ja tükitöötasu kooskõlastamisest kolhoosides.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Kolhoosi kogutulu jaotamine ning töötasu suuruse kujunemine erinevates kolhoosides.
2. Töö tasustamise vormid põllumajanduslikes tootmiskooperatiivides.
3. Töö tasustamise edasisest täiustamisest kolhoosides. Põhimõtte "võrdne tasu võrdse töö järgi" järjekindla rakendamise vajalikkusest kogu kolhooslik-kooperatiivse tootmis-sektori ulatuses.

K i r j a n d u s

- K. M a r x, Gotha programmi kriitika, I.ptk. p. 3. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd. Tallinn, 1960.
- V. I. L e n i n, Riik ja revolutsioon. Teosed, 25. kd., V ptk. § 3 ja 4.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 2, II ptk.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXX ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XIII ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 11. veebruarist 1964 "Kolhoosnikute töö tasustamise korrigatsioonide abinõude kohta". "Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste kogu" 1964, nr. 8, art. 27.
- EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 7. veebruarist 1964 "Kolhooside esimeeste, spetsialistide ja teiste juhtivate töötajate töö tasustamise kohta". "Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste kogu" 1964, nr. 9, art. 28.
- V. G a r i n a, Mida annavad rahvale ühiskondlikud tarbimisfondid. Tallinn, 1965.
- L. K a a r a m a a, Nõukogude küla teel kommunismile. Tallinn, 1962.

- L. K a a r a m a a, Rabalisest töötasust kolhoosides. Vabariikliku majandusteadusliku konverentsi materjalid. Tallinn, 1962.
- L. L i l o v e r, Akumulatsiooni ja tarbimise fondide vahekorras kolhoositulude jaotamisel. EPA teaduslike tööde kogumik 37, Tartu, 1964.
- L. L i l o v e r, Töö järgi jaotamisest kolhoositootmises. EPA teaduslike tööde kogumik 37. Tartu, 1964.
- H. M e t s a, V. T ü r k, Materiaalsete ja kultuuriliste hüvede jaotamisest üleminekul kommunismile. Tallinn, 1962.
- J. S e p p, Ajatöötasu rakendamises kolhoosides. "Eesti Kommunist" 1965, nr. 1.
- J. S e p p, Tüki- ja ajatöötasu kooskõlastamise võimalustest kolhoosides. Põllumajandusökonoomika küsimusi V. Tallinn, 1965.
- Soovitused aja-premiaaltöötasu rakendamiseks vabariigi kolhoosides. Tallinn, 1965.
- "Sotsialistlik Põllumajandus" 1959, nr. 3; 1961, nr. 21; 1962, nr. 11, 12 ja 15; 1963, nr. 1 ja 2; 1964, nr. 4, 21, 23 ja 24; 1965, nr. 2, 3, 6, 8, 11, 13, 14, 16, 18, 21 ja 22.
- V. T ü r k, Miks tööviljakus peab kasvama kiiremini kui töötas. Tallinn, 1963.
- Вопросы производительности и оплаты труда в период строительства коммунизма. Сборник статей. Ленинград, 1964.
- Е. И. К а п у с т и н, Качество труда и заработная плата. Москва, 1964.
- Д. Н. К а р п у х и н, Соотношение роста производительности труда и заработной платы. Москва, 1963.
- И. В. М о ж а й с к о в а, Себестоимость, прибыль, премия. Москва, 1964.
- В. Ф. М а й е р, Заработная плата в период перехода к коммунизму. Москва, 1963.
- И. О б л о м с к а я, Материальная заинтересованность - экономическая категория социализма. Москва, 1964.
- Положения об оплате труда колхозников, руководителей и специалистов колхозов и совхозов, о тарифных системах

- оплаты труда в колхозах и совхозах для экспериментальной проверки. Москва, 1965.
- Положения об оплате труда работников совхозов для экспериментальной проверки. Москва, 1965.
- Проблемы экономики труда. Москва, 1965, osa "Оплата труда".
- С. И. Шкурко, Формы и системы заработной платы в промышленности СССР. Москва, 1965.

I l u k i r j a n d u s

- H. L e b e r e c h t, Uhes majas.
- O. T o o m i n g, Kaksteist aastat.

N ä i t l i k u d õ r r e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963,
lk. 136-139.

20. t e e m a. ISEMAJANDAMINE. FONDIDE KÄIVE

I s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Isemajandamise olemus ja printsiibid. Isemajandamine ja majandusseadused.
2. Sotsialistlike ettevõtete fondid. Tootmis- ja ringlusfondid.
3. Tootmisfondide parema kasutamise teed:
 - a) põhifondide osas,
 - b) käibefondide osas.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Isemajandamise iseärasused kolhoositootmises:

- a) Isemajandamise kasutamise vajalikkus ja eeldused kolhoosides;

- b) isemajandamise kasutamise senistest tulemustest kolhoosides;
- c) isemajandamise edasisest täiustamisest kolhoosides.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Ühiskondliku produkti jaotamine ja kasutamine kolhoosides.
2. Isemajandamise edasisest täiustamisest kommunismi laiahaardelise ehitamise ajajärgul.

K i r j a n d u s

- V. I. L e n i n, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd., lk. 216-229.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 1 ja 2.
- Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, II ptk.
- Poliitiline ökonoomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXVIII-XXIX ptk.
- Poliitilise ökonoomia krõstomaatia. Tallinn, 1964, XIV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- H. E l e n u r m, Kasum ja rentaablus kolhoosides. Põllumajandusökonoomika küsimusi V. Tallinn, 1965.
- H. E l e n u r m, Uurigem omahinna alandamise võimalusi kolhoosides. "Sotsialistlik Põllumajandus" 1965, nr. 4.
- P. L e t t e n s, Normatiivse töötlemismaksumuse näitaja kasutamisest toodangu ja tööviljakuse planeerimisel. Ökonoomika probleeme Eesti NSV tööstuses. Tallinn, 1964.
- Põllumajandusettevõtete ökonoomika. Õpik. Tallinn, 1962.
- A. V e i m e r, Eesti tööstuse enneolematu tõus. "Eesti Kommunist" 1965, nr. 3.
- V. V i t k i n, Kolhoosi kogutulu ja selle jaotamine, "Sotsialistlik Põllumajandus" 1965, nr. 21.
- O. K. A н т о н о в, Для всех и для себя. О совершенствовании показателей планирования социалистического промышленного производства. Москва, 1965.

- В. Р. Б о е в, А. М. Е м е л ь я н о в, А. М. С о р о к а,
Экономические стимулы укрепления экономики колхозов.
Москва, 1964.
- Л. А. В а а г, Совершенствовать экономические методы управ-
ления народным хозяйством. Москва, 1964.
- А. К а ц, Стимулирование эффективной работы предприятий.
Москва, 1964.
- И. В. М о ж а й с к о в а, Себестоимость, прибыль, премия.
Москва, 1964.
- Положение о социалистическом государственном предприятии,
"Экономическая газета". № 42, 20 октября 1965.

I l u k i r j a n d u s

G. N i k o l a j e v a, Võitlus teel.

N ä i t l i k u d õ p p e v a h e n d i d

Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963,
лк. 128-135.

21. t e e m a. HIND, OMAHIND JA ETTEVÕTETE PUHASTULU

I s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Väärtus ja hind sotsialistlikus rahvamajanduses.
2. Hindade süsteem ja hinna struktuur.
3. Kauba väärtus ja omahind. Omahinna liigid ja struktuur.
Omahinna alandamise teed.
4. Tööviljakuse kasv ja hindade alandamine.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Põllumajandussaaduste hindade kujunemise
majanduslikud alused ja iseärasused:

- a) hindade seos tootmistingimustega;
- b) hindade seos materiaalse stimuleerimisega;

- c) hindade kujunemise iseärasused kolhoosi- ja sovhoositootmises;
- d) põllumajandussaaduste hindade täiustamine NSV Liidus.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Sotsialistlikes ettevõtetes loodud puhastulu ja selle jaotamine.
2. Rentaabluse mõiste. Rentaabluse suurendamise teed.
3. Puhastulu kolhoositootmises ja selle jaotamine.

K i r j a n d u s

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 2 ja 3.

L. I. B r e ž n e v, NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. Tallinn, 1965.

NLKP Keskkomitee esimese sekretäri seltsimees L. I. Brežnevi kõne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumil 29. septembril 1965. Tallinn, 1965.

Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXVII-XXIX ptk.

Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XIV ptk.

Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, II ja IV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 10. aprillist 1965 "Kolhoosi tulumaksu kohta". "Rahva Hääli", 13. aprillil 1965.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused "Kolhooside ja sovhooside materiaalse huvi tõstmisest liha tootmise ja riigile müümise suurendamise vastu", "Kooritud piima (lõssi) hinnast" ja "Piima baasilise rasvasuse normide muutmisest". "Rahva Hääli", 16. aprillil 1965.

M. B r o n š t e i n, H. M e t s a, Väärtus, hind ja hinnapoliitika. Tallinn, 1964.

H. E l e n u r m, Kasum ja rentaablus kolhoosides. Põllumajandusökonomika küsimusi V. Tallinn, 1965.

- H. E l e n u r m, Rentaabluse analüüsimine on vajalik igas kolhoosis. "Sotsialistlik Põllumajandus" 1965, nr. 22.
- J. K ä b i n i ettekanne EKP Keskkomitee VII pleenumul 23. aprillil 1965 "Abinõud NLKP Keskkomitee märtsipleenumi otsuse "NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise põhilistest abinõudest" täitmiseks". "Rahva Hääl", 24. aprillil 1965.
- Põllumajandusettevõtete ökonomika. Õpik. Tallinn, 1962.
- V. V i t k i n, Kolhoosi kogutulu ja selle jaotamine. "Sotsialistlik Põllumajandus" 1965, nr. 21.
- Пленум Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза 24-26 марта 1965 года. Стенографический отчет. Москва, 1965.
- Вопросы обоснования уровня чистого дохода в заготовительных ценах. Москва, 1965.
- Л. М. К а н т о р, Ценообразование в СССР. Москва, 1964.
- Р. Г. К а р а г е д о в, Прибыль в системе экономических категорий социализма (Очерки теории). Москва, 1964.
- И. В. М о ж а й с к о в а, Себестоимость, прибыль, премия. Москва, 1964.
- Н. Я. П е т р а к о в, Рентабельность и цена. Москва, 1964.
- Г. Р о м а н ч е н к о, Методика счета валового и чистого доходов. "Экономика сельского хозяйства" 1963, № 1, lk. 25-37.
- Б. Ч и к о ш - Н а д ь, Проблемы ценообразования и политика цен. Москва, 1960.

22. t e e m a. SOTSIALISTLIKUD AGRAARSUHTED. DIFERENTSIAAL-RENT

Referaat (15 min.). Diferentsiaalrent sotsialistlikus ühiskonnas:

- a) diferentsiaalrendi kujunemise põhjus, tingimused ja allikas sotsialismi tingimustes;
- b) diferentsiaalrendi erinevus diferentsiaalrendist kapitalismi tingimustes;
- c) diferentsiaalrent I ja selle jaotamine;

- d) diferentsiaalrent II ja selle jaotamine;
- e) diferentsiaalrendi jaotamise täiustamise ülesanded ja eeldused kolhoositootmises.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Agraarsuhted sotsialistlikus ühiskonnas.
2. Rendisuhted sotsialismi tingimustes.
3. Kolhoositootmise rentaablus ja seda mõjustavad tegurid.
4. Kolhooside tulukuse võrdsustamise vajalikkus.

K i r j a n d u s

- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 2.
- L. I. B r e ž n e v, NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilistest abinõudest. Tallinn, 1965.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXIX ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XIV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 10. aprillist 1965 "Kolhoosi tulumaksu kohta". "Rahva Hää", 13. aprillist 1965.
- NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused "Kolhooside ja sovhooside materiaalse huvi tõstmisest liha tootmise ja riigile müümise suurendamise vastu", "Kooritud piima (lõssi) hinnast" ja "Piima baasilise rasvasuse normide muutmisest". "Rahva Hää", 16. aprillil 1965.
- NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrused "Kolhoosimaade põhilise parandamise kulutuste katmine riigieelarve summadest" ja "Kolhooside rahanduslik abistamine". "Rahva Hää", 21. aprillil 1965.
- M. B r o n š t e i n, Rendisuhete edasisest täiustamisest. Vabariikliku majandusteadusliku konverentsi materjalid. Tallinn, 1962.

- M. Bronštein, H. Metsa, Väärtus, hind ja hinnapoliitika. Tallinn, 1964.
- H. Elenurm, Kasum ja rentaablus kolhoosides. Põllumajandusökonoomika küsimusi V. Tallinn, 1965.
- J. Käbin i ettekanne EKP Keskkomitee VII pleenumil 23. aprillil 1965 "Abinõud NLKP Keskkomitee märtsipleenumi otsuse "NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakilis- test abinõudest" täitmiseks". "Rahva Hääl", 24. aprillil 1965.
- L. Lilover, Agraarökonoomika I osa. Agraarteooria. Tartu, 1965, II ptk. (EPA rotaprint.)
Põllumajandusettevõtete ökonoomika. Õpik. Tallinn, 1962.
- V. Vitkin, Kolhoosi kogutulu ja selle jaotamine. "Sotsialistlik Põllumajandus" 1965, nr. 21.
- Пленум Центрального Комитета Коммунистической партии Советского Союза 24-26 марта 1965 года. Стенографический отчет. Москва, 1965.
- В. Р. Боев, А. М. Емельянов, А. М. Сорока, Экономические стимулы укрепления экономики колхозов, Москва, 1964.
- Вопросы обоснования уровня чистого дохода в заготовительных ценах. Москва, 1965.
- Дифференциальная рента в социалистическом обществе (Обзор статей и писем). "Вопросы экономики" 1963, № 10, лк. 103-134.

I l u k i r j a n d u s

- V. I l u s, Kand maas.
- H. L e b e r e c h t, Ühes majas.
- I. S i k e m ä e, Kirjad Vargamäelt.
- O. T o o m i n g, Kaksteist aastat.

N ä i t l i k u d õ p p e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, лк. 123-127.

25. t e e m a. SOTSIALISTLIK TAASTOOTMINE

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Tootmisvahendite tootmise ülekaaluka kasvu seadus:

- a) tootmisvahendite tootmise ülekaaluka kasvu seaduse sisu ja toime ajalooline ulatus;
- b) antud seaduse toime NSV Liidus mitmesugustel perioodidel;
- c) tootmisvahendite tootmise osatähtsus NSV Liidus ja majanduslikult enamarenenud kapitalistlikes maades;
- d) tootmis- ja tarbimisvahendite tootmise kasvu optimaalse kooskõlastamise vajalikkus.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Tootlike jõudude ja tootmissuhete sotsialistlik taastootmine.
2. Sotsialistliku ühiskonna natsionaalne rikkus ja selle koostisosad.
3. Sotsialistliku ühiskonna koguprodukt, selle loomine ning tema naturaalsesemeline ja väärtuseline struktuur.
4. Ühiskondliku tootmise kaks alajaotust. Vahetus ühiskondliku tootmise I ja II alajaotuse vahel ning alajaotustes endis (koguprodukti realiseerimine).

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Sotsialistliku ühiskonna natsionaalne tulu, selle loomine, kasv ja kasvu tegurid:

- a) natsionaalse tulu naturaalne ja väärtuseline koosseis;
- b) natsionaalse tulu liikumise kolm staadiumi;
- c) natsionaalse tulu allikas;
- d) natsionaalse tulu kasvu tegurid;
- e) natsionaalse tulu edasine kasv ja selle sotsiaal-majanduslik tähtsus;
- f) natsionaalse tulu loomise kodanlike kontseptsioonide kriitika.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Ühiskondliku koguprodukti ja natsionaalse tulu jaotamine sotsialismi tingimustes.
2. Natsionaalse tulu ümberjaotamine ja riigieelarve osa selles.
3. Akumulatsioonifond ja selle kasutamine. Sotsialistlik akumulatsioon ja kapitaalehitus.
4. Tarbimisfond ja selle struktuur.
5. Akumulatsiooni ja tarbimise optimaalse kooskõlastamise tingimused.
6. Tööjõu laiendatud taastootmine ja sotsialistlik rahvastuseadus.

K i r j a n d u s

- K. M a r x, Gotha programmi kriitika, I ptk. p. 3. K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, II kd. Tallinn, 1960.
- V. I. L e n i n, Niinimetatud turgude küsimuse kohta, III osa. Teosed, 1. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ja II ptk.
- L. I. B r e ž n e v, NSV Liidu põllumajanduse edasiarendamise pakulistest abinõudest. Tallinn, 1965.
- Poliitiline ökonomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXXIII ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XV ptk.
- Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest. Tallinn, 1965, I ja IV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- R. H a g e l b e r g, Rahanduse osast NSV Liidu rahvatulu jaotamisel. Tartu Riikliku Ülikooli toimetised, vihik 108, Majandusteaduslikke töid III. Tartu, 1964.
- A. A p p o s t o l o v, Актуальные проблемы развития нашей экономики. "Правда", 24 и 25 февраля 1964.

- В. Г. Венжер, Я. Б. Кваша, А. И. Ноткин, С. П. Первушин, С. А. Хейнман, Производство, накопление, потребление. Москва, 1965.
- Итоги всесоюзной переписи населения 1959 года, СССР (сводный том). Москва, 1962.
- Итоги всесоюзной переписи населения 1959 года. Эстонская ССР. Москва, 1962.
- В. Н. Кириченко, Национальное богатство СССР. Москва, 1964.
- И. М. Михалик, Планирование воспроизводства квалифицированной рабочей силы. Москва, 1964.
- Б. П. Плышевский, Национальный доход СССР за 20 лет. Москва, 1964.
- Проблемы экономики труда. Москва, 1965, оза "Трудовые ресурсы".
- Расширенное социалистическое воспроизводство и баланс народного хозяйства. Москва, 1964.
- Е. С. Русанов, Занятость населения и использование трудовых ресурсов. Москва, 1965.
- М. С. Сонин, Актуальные проблемы использования рабочей силы в СССР. Москва, 1965.
- В. С. Старовский, Производительность общественного труда и проблемы народонаселения. "Известия", 23 мая 1962; "Вестник Академии наук СССР" 1962, № 5, лк. 33-53.
- Б. Ц. Урланис, Динамика и структура населения СССР и США. Москва, 1964.

N ä i t l i k u d 3 r r e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, лк. 47-153.

26. t e e m a. KOMMUNISMI MATERIAAL-TEHNILISE BAASI LOOMINE
JA ARENDAMINE

I s e m i n a r

Küsimused sõnavõttudeks

1. Kommunismi tootlikud jõud ja materiaal-tehniline baas.
2. Partei ja nõukogude rahva majanduslik peaülesanne - kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine.
3. Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise põhisuunad:
 - a) kogu maa elektrifitseerimine ja uute energiaallikate kasutuselevõtmine,
 - b) tootmisprotsesside kompleksne mehhaniseerimine ja automatiseerimine,
 - c) tootmise kemiseerimine,
 - d) teaduse muutumine otseseks tootlikuks jõuks.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Kommunismi tootmisbaasi loomine põllumajanduses:

- a) põllumajanduse arendamine on kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise koostisosa;
- b) põllumajanduse ratsionaalse süsteemi loomine;
- c) põllumajanduse kompleksne mehhaniseerimine;
- d) põllumajanduse elektrifitseerimine;
- e) põllumajanduse kemiseerimine.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Põhilise tootliku jõu arenemine, töötajate kvalifikatsiooni ja kultuurilise taseme tõus.
2. Tootmise organiseerimise täiustamine üleminekul kommunismile.
3. Ühiskondliku tööviljakuse kasv on kommunismi võidu otsustav tingimus.

K i r j a n d u s

- V. I. L e n i n, Suur algatus, Teosed, 29. kd.
Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965,
teine osa, I ptk.
- L. I. B r e ž n e v, NSV Liidu põllumajanduse edasiarendami-
se pakulistest abinõudest. Tallinn, 1965.
- Poliitiline ökonomia. Üpik. Tallinn, 1963, XXXIV ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XVIII ptk.
- Tööstuse juhtimise parandamisest, planeerimise täiustamisest
ja tööstusliku tootmise majandusliku stimuleerimise
intensiivistamisest. Tallinn, 1965, I ja IV ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- J. B e r n a l, Teadus ühiskonna ajaloos. Tallinn, 1962.
- V. K o s l o v, A. K a r u, Majanduslik peaulesanne. Tallinn,
1962.
- P. L a g e d a, Rahvamajanduse kemiseerimine. Tallinn, 1964.
- E. V i n t, Sotsialistliku põllumajanduse arengust Nõukogude
Eestis. Põllumajandusökonoomika küsimusi V. Tallinn,
1965.
- E. V i n t, Sotsialistliku põllumajanduse arengust Nõukogude
Liidus. Põllumajandusökonoomika küsimusi IV. Tallinn,
1964.
- Пленум Центрального Комитета Коммунистической партии Совет-
ского Союза 24-26 марта 1965 года. Стенографический от-
чет. Москва, 1965.
- С. Г. С т р у м и л и н, Избранные произведения в пяти томах,
том 5. Проблемы социализма и коммунизма в СССР. Москва,
1965.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963,
lk. 154-162.

27. t e e m a. TOOTMISSUHETE ARENDAMINE ÜLEMINEKUL KOMMUNISMILE

I s e m i n a r

Referaat (15 min.). Kooperatiiv-kolhoosliku omandi arendamine ja lähendamine üldrahvalikule:

- a) kooperatiiv-kolhoosliku omandi vajalikkus kommunismi laiahaardelise ülesehitamise perioodil;
- b) kooperatiiv-kolhoosliku omandi osatähtsus rahvamajanduses ja selle muutumine;
- c) kooperatiiv-kolhoosliku omandi üldrahvalikule omandile lähendamise põhiteed:
 - 1) kolhoosisiseste suhete arendamine,
 - 2) kolhoosidevaheliste tootmissidemete arendamine,
 - 3) kolhoosivahendite põimumine riiklike vahenditega;
- d) inimestevaheliste omandussuhete muutumine seoses kooperatiiv-kolhoosliku omandi lähendamisega üldrahvalikule.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Tootlike jõudude edasiarendamine ja järkjärguline üleminek tootmisvahendite ühtsele kommunistlikule omandile.
2. Riikliku omandi arendamine kommunismile üleminekul ja kahe omandivormi ühtesulamise eeldused.
3. Isiklik omand kommunismile üleminekul.

II s e m i n a r

Referaat (15 min.). Kommunistlikule jaotusviisile ülemineku majanduslikud tingimused:

- a) töö järgi jaotamine kui põhiline jaotusvorm ja selle osatähtsuse järkjärguline vähenemine sotsialismi tingimustes;
- b) tööst sõltumatud jaotusvormid:
 - 1) individuaalsed rahalised väljamaksed,
 - 2) ühiskondlik (kollektiivne) tarbimine tasuta teenuste vormis;

- c) tööst sõltumatute jaotusvormide kasutamise ulatus NSV Liidus;
- d) tööst sõltumatud jaotusvormid kui vajaduste järgi jaotamise võrsed;
- e) vajaduste järgi jaotamise mõiste;
- f) vajaduste järgi jaotamisele ülemineku eeldused.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Tarbimise teaduslikud alused.
2. Sotsiaalsete gruppide vaheliste suhete arendamine üleminekul kommunismile:
 - a) linna ja maa vaheliste sotsiaal-majanduslike ning kultuurilis-elukondlike erinevuste ületamine,
 - b) vaimse ja füüsilise töö iseloomu muutumine,
 - c) töö esmaseks eluliseks vajaduseks muutumise majanduslikud eeldused.
3. Materiaalsete ja moraalsete tööstimulite õige ühendamise vajalikkus.

K i r j a n d u s

- K. M a r x, Gotha programmi kriitika, I ptk. p. 3 K. Marx ja F. Engels, Valitud teosed, 2. kd. Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, teine osa, I ptk. § 2, II ptk.
- Poliitiline ökonoomia. Õpik. Tallinn, 1963, XXXV ptk.
- Poliitilise ökonoomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XIX ptk.

L i s a k i r j a n d u s

- N. E r m a n, M. K i t š a t o v a, Tarbimine kommunismile ülemineku perioodil. Tallinn, 1963.
- V. G a r i n a, Mida annavad rahvale ühiskondlikud tarbimisfondid. Tallinn, 1965.
- L. K a a r a m a a, Nõukogude küla teel kommunismile. Tallinn, 1962.
- L. K a a r a m a a, Sotsialistliku omandi kahe vormi lähene-mine ja ühtesulamine ühtseks kommunistlikuks omandiks. Tartu, 1965. (EPA rotaprint.)

- H. M e t s a, V. T ü r k, Materiaalsete ja kultuuriliste hüvede jaotamisest üleminekul kommunismile. Tallinn, 1962.
- B. N a z a r o v, Abimajapidamise osatähtsus ja koht põllumajanduslikus tootmises. "Rahva Hääl", 2. detsembril 1965.
- U. P o l i s i n s k i, Tootmissuhete arenemine üleminekul kommunistliku ühiskonna kõrgemale astmele. Tallinn, 1962, Eesti NSV PTTLÜ väljaanne nr. 92.
- М. Н. Л а п т и н, В. И. Ленин о материальных и моральных стимулах к труду. Москва, 1962.
- В. Ф. М а й е р, Заработная плата в период перехода к коммунизму. Москва, 1963.
- А. К. П о к р ы т а н, В. И. К а с а т к и н а, В. Н. М а з у р, Социалистическая собственность при переходе к коммунизму. Москва, 1964.
- С. Г. С т р у м и л и н, Избранные произведения в пяти томах, том 5. Проблемы социализма и коммунизма в СССР. Москва, 1965.

I l u k i r j a n d u s

- S. B a b a j e v s k i, Poegade mäss.
- L. M e t s a r, Unistused ei sure.
- J. S m u u l, Jaapani meri, detsember.
- O. T o o m i n g, Kaksteist aastat.
- O. T o o m i n g, Maantee läbi metsa.
- L. V a h e r, Reportaaž Tuhande ja Rõõmu tänavalt.

N ä i t l i k u d õ p p e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, lk. 154-162.

28. t e e m a. SOTSIALISTLIKU MAAILMASÜSTEEMI ARENEMISE MAJANDUSLIKUD SEADUSPÄRASUSED

Referaat (15 min.). Kahe maailmasüsteemi majanduslik võistlus;

- a) kahe süsteemi majandusliku võistluse sisu ja tähtsus;
- b) erineva arengutasemega maade tootmise kasvu erinevused kahes maailmasüsteemis;
- c) kahe süsteemi majandusliku võistluse perspektiivid:
 - 1) tööstuse alal,
 - 2) põllumajanduse alal,
 - 3) teaduse ja hariduse alal,
 - 4) elatustaseme alal;
- d) sotsialismi võidu paratamatus rahulikus majanduslikus võistluses kapitalismiga;
- e) majanduslik võistlus ja ideoloogiline võitlus.

Küsimused sõnavõttudeks

1. Sotsialismi maailmamajanduse süsteemi põhijooned ja selle eelised kapitalismi maailmamajanduse süsteemiga võrreldes. Sotsialismi majandusseaduste toime iseärasused sotsialismi maailmasüsteemi ulatuses.
2. Sotsialistlik rahvusvaheline tööjaotus ja selle arenemine.
3. Sotsialismimaade majandusliku koostöö põhivormid.
4. Sotsialismimaade majandusliku arengutaseme ühtlustamine.
5. Reformismi, revisionismi ja dogmatismi kriitika sotsialismi maailmasüsteemi arenemise ja kahe maailmasüsteemi võistluse küsimustes.

K i r j a n d u s

1957. ja 1960. aastal Moskvas toimunud kommunistlike ja töölispartei esindajate nõupidamiste dokumendid. Tallinn, 1964, lk. 3-18, 27-49.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1965, esimene osa III, V, VII ja VIII ptk., teine osa VI ptk.
- Poliitiline ökonomia. Õpik, Tallinn, 1963, XXXVI ptk.
- Poliitilise ökonomia krestomaatia. Tallinn, 1964, XVI ptk.

- V. K r i n a l, Noorte rahvusriikide majanduslikust arengust. Tallinn, 1965.
- V. K r i n a l, Sõpruses ja koostöös. Tallinn, 1964.
- A. K ö ö r n a, Kooseksisteerimine ja võitlus. Tallinn, 1965.
- A. A л е к с е е в, Проблемы сопоставления уровней экономического развития двух мировых систем. "Плановое хозяйство" 1962, № 3, lk. 9-18.
- Мировая экономика. Краткий справочник пропагандиста. Москва, 1964.
- Мир социализма в цифрах и фактах. 1964 год. Справочник. Москва, 1965.
- С. Д. С е р г е е в, Экономическое сотрудничество и взаимопомощь социалистических стран. Москва, 1964.
- Соревнование двух систем. Справочник. Москва, 1964.

N ä i t l i k u d õ p r e v a h e n d i d

- Политическая экономия. Наглядное пособие. Москва, 1963, lk. 163, 168-174.

Koostaja: L. Kaaramaa

Toimetaja: A. Karu

Korrektorid: L. Uuspõld ja V. Kossatkin

Paljundamiseks antud 9. II 1966. Paber 60x84 cm.
Trükipoognaid 2,75. Tingtrükipoognaid 2,5. Arvestus-
poognaid 2,4. Tiraaž 500. Tellimise nr. 26.

EPA rotaprint, Tartu, Riia 12

Hind 6 kop.

Hind 6 kop.

A-27423
11

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00427336 5